

Nr 306.

Av herr **Magnusson** i Skövde, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utjämning av kostnaderna för anslutning till rikstelefonnätet.

Uti inom andra kammaren år 1916 och 1917 av undertecknad väckta motioner (nr 200 1916 och 285 1917) anförde jag i huvudsak följande:

För vårt land med dess stora, delvis ännu glest och otillräckligt befolkade vidder utgöra tillräckliga och goda kommunikationsmöjligheter en nödvändig förutsättning för en kraftigare bosättning i de glest befolkade delarna — kort sagt för vårt lands fullständiga kolonisation. Utan en tillräcklig bofast befolkning förefinnas icke möjligheter att fullt utnyttja de naturrikedomar vi äga, särskilt i odlingsjord och skogar men även av metaller, vattenkraft o. d. Goda eller åtminstone tillfredsställande kommunikationer äro därjämte en nödvändig betingelse för deras trivsel och kvarboende, vilka nu befolka våra avlägsna bygder. Mycket av den påklagade invandringen till städer och industrisamhällen skulle kunna förebyggas genom att skapa bättre och snabbare förbindelser mellan avlägsna orter och hem samt landet i övrigt. Man må knappast förvånas över att allt flera föredraga den tätare bebodda odlingsbygden framför den isolerade tillvaron ute på vidderna, och att de spridda hem, som därute finnas, ej så sällan övergivnas för inflyttning till tätare befolkade orter, även om utkomstmöjligheterna där äro mindre. Kravet på nutida bekvämligheter gör sig överallt och med en viss rätt gällande och bör av statsmakterna så långt möjligt och som kan finnas lämpligt tillgodoses.

Det synes mig av dessa skäl vara nödvändigt, att statsmakterna för att verksamt främja bosättningen på mera avlägsna platser ävensom för att där kvarhålla redan bosatt befolkning måste mer än hittills sörja för uppriktande av goda och snabba förbindelser med det övriga landet, särskilt i så måtto, att kostnaderna härför icke såsom nu ställa sig så mycket dyrare

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 4 saml. 98 häft. (Nr 306—307.) 1

som man tilläventyrs bor fler eller färre kilometer från större samhälle. De hittills tillämpade principerna för statens kommunikationsväsen, särskilt *telefon*, gynna väsentligen dem, som redan förut åtnjuta vissa bekvämligheter genom att vara bosatta i tätare bebyggda samhällen, medan de längre bort eller avlägset boende, och som minst lika väl kunna behöva telefon, endast genom en betydlig merkostnad för ledningar och deras underhåll, avgifter till växelstation m. m., kunna erhålla sådan. Detta system innebär oestridligen en orättvisa mot avlägset boende och en alldeles given begränsning för telefontätets utveckling. Näppeligen kan det vara så nödvändigt eller ur samhällelig synpunkt värdefullt, att telefon ställer sig billig för den, som icke ids gå över gatan eller över förstugan för att komma i förbindelse med en medmänniska, under det att telefon i många fall ställer sig alldeles för dyr för avlägset boende personer, som eljest härigenom snabbt och bekvämt kunde stå i förbindelse med yttervärlden. För uppgörande av en hel del affärer med minsta tidsspillan och än mer vid sjukdoms- eller olycksfall m. fl. tillfällen är telefon av oskattbart värde för erhållande av snar förbindelse eller hjälp, oavsett den trevnad som en telefonförbindelse oestridligen medför, en trevnad, som onekligen är större, ju avlägsnare man är bosatt.

Så länge abonnent, boende utom ett visst, vanligen kort avstånd från centralstation, får, såsom förut påpekats, själv bekosta och underhålla ledning och apparat, vartill i många fall kommer avgift för växelstation, blir telefonen ute i landsorten för dyr för menige man och där enbart de mer bemedlades förmån.

Såväl med hänsyn till telefonens stora praktiska betydelse såsom kommunikationsmedel, ej minst i vårt vidsträckta land, som dess i förhållande till övriga kommunikationsmedel jämförelsevis billiga anläggnings-, underhålls- och driftkostnad, förtjänar den måhända att i första hand utsträckas. En sådan utsträckning kan dock icke ernås med nuvarande taxor, utan måste en utjämning till förmån för de avlägsnare boende verkställas. Allmän anslutning till rikstelefontätet är av stor betydelse icke blott med hänsyn till dess egen utveckling utan därjämte av stort värde för abonnenterna, ty dess fler, som äro anslutna och kunna nås med telefon, dess större gagn av abonnemanget.

Med hänsyn till den inkomst, som statsverket torde böra påräkna från sina affärsdrivande verk, är det måhända utförbart att, med bibehållande av nuvarande telefonavgifter, kunna i huvudsak upprätta och underhålla alla abonnentledningar. Att detta sistnämnda såväl med hänsyn till sistnämnda såväl med hänsyn till rättvisa och billighet som telefonväsendets utveckling är en nödvändig betingelse, synes mig uppenbart. Telefonen kan nämligen

bli av mycket stort värde för att öka trevnaden och utkomstmöjligheterna å avlägsna platser. Där telefon finnes, lever man ej längre isolerad från yttervärlden, även om avståndet är betydligt. — Den rangställning, vi inlagt såsom telefonlandet framför andra, får ej uppgivas, främst därför, att telefonen mer än i tätbefolkade länder kan bli till gagn för folk och land. Detta mål torde säkrast ernås genom att rikstelefon själv helt eller till väsentlig del drager kostnaderna för abonnentledningar och växelstationer samt deras underhåll, varigenom beredas möjligheter för den stora allmänheten på landsbygden att utan allt för betungande kostnader hålla sig med telefon. Även om en sådan anordning skulle nödvändiggöra någon höjning av abonnemangsavgifterna, innebär den å andra sidan så stora möjligheter för telefonväsendets utveckling och så ofrånkomlig rättvisa, att den synes mig böra snarast genomföras.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskott ställde sig i sitt utlåtande nr 14 vid 1917 års riksdag i stort sett gynnsamt till motionen och hemställde, »att andra kammaren i anledning av herr Magnussons motion nr 285 för sin del måtte besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda i vad mån en utjämning av kostnaderna för anslutning till rikstelefonnätet i överensstämmelse med vad utskottet därom uttalat må kunna genomföras samt vidtaga de åtgärder, vartill denna utredning kan giva anledning.»

Andra kammaren biföll vad utskottet föreslagit. Första kammarens första tillfälliga utskott hemställde däremot, utan att närmare ingå på motionen eller att taga ståndpunkt till densamma, »att då det på grund av bristande tid icke varit utskottet möjligt att ägna förevarande motion ett allsidigt skärskådande, att första kammaren icke måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

De av mig i ifrågavarande motioner påpekade förhållandena kvarstå fortfarande och ställa uppenbarligen landsbygdens befolkning i en mycket missgynnad ställning ifråga om möjligheterna att erhålla telefon. Även om man icke kan vänta eller begära en utjämning därhän, att man på landsbygden kan erhålla telefon under lika gynnsamma betingelser som i tätbebyggda orter, kan det icke vara riktigt, att avlägset boende skola dra hela merkostnaden för telefonförbindelse. Mera sällan blir åtminstone till en början anslutningen till växelstationen så stor, minst 50 abonnenter, att dessa bli befriade från avgifterna till växelstationen eller erhålla förmånen av frikrets m. m. Det kan dock icke anses vara rättvist, att sådana förmåner helt få komma exempelvis större affärer och företag i städerna till godo, för vilka telefonabonnemanget är en relativt ringa utgift, men helt förvägras befolkningen ute på landet. Här föreligger dock en utväg att

genom billigare telefonmöjligheter icke blott skapa rättvisa mellan stad och land utan än mer att med en verkligt praktiskt betydelsefull åtgärd bidra till trevnaden och underlätta tillvaron för dem, som bygga och bo mindre centralt. Och jag vågar också tro, att en utjämning i berörda syfte icke skulle behöva visa sig ofördelaktig i ekonomiskt hänseende för telefondriften, ty dels kan härigenom påräknas ett vida större abonnentantal än eljest, dels torde merkostnaden för landsbygden bära i någon mån täckas genom en rättvisare avvägd avgift av dem, som nu åtnjuta förmånen av frikrets, fri växelstation m. m.

På grund av det anförda tillåter jag mig därför vördsamt hemställa,

att riksdagen för sin del måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t snarast möjligt täcktes utreda, i vad mån en utjämning av kostnaderna för anslutning till rikstelefonnätet må kunna genomföras, så att avlägset boende personer må helt eller delvis befrias från skyldighet att bygga och underhålla abonnentledning samt från avgifter till växelstationer, samt att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga de åtgärder i övrigt, som äro erforderliga för genomförande av en sådan omläggning av rikstelefontaxan.

Stockholm den 31 januari 1920.

Karl Magnusson,
Sköfde.

I motionens syfte instämma:

Ludwig Brännström. *P. Lidström.* *Oscar Osberg.*

Nils Svensson. *J. P. Igel.* *Albert Mossberg.*

Gustaf Olsson *Carl Jansson* *Joh. G. Svensson.*
i Ramsta. i Edsbäcken.

E. G. Nilsson *B. Corneliussen.*
i Wibberbo.
